

Bianca Maria Carmen PREDESCU

TRATAT DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

Partea generală – Teoria conflictualistă

Partea specială – Norme conflictuale în diverse materii

– Procesul civil internațional

Universul Juridic

București

-2025-

Cuprins

ARGUMENT	7
ABREVIERI.....	9
CARTEA I. DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT – PARTEA GENERALĂ.....	11
<i>TITLUL I. DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT. CONSIDERAȚII GENERALE</i>	11
CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	11
Secțiunea I. Introducere.....	11
Evoluția concepției doctrinare.....	11
Secțiunea II. Factorii de apariție și evoluție a raporturilor juridice de drept internațional privat	25
Secțiunea III. Raportul juridic cu element de extraneitate	27
CAPITOLUL II. DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT. NOȚIUNE ȘI DEFINIȚIE.....	34
Secțiunea I. Specificul dreptului internațional privat.....	34
Secțiunea II. Definiția dreptului internațional privat	35
Definiții date dreptului internațional privat.....	36
Definiția dreptului internațional privat, ca ramură juridică și știință a dreptului.....	40
Secțiunea III. Caracterele dreptului internațional privat.....	41
Complexitatea dreptului internațional privat	42
Particularismul dreptului internațional privat.....	43
Secțiunea IV. Obiectul de reglementare juridică	44
Noțiune.....	44
Raporturi cu element de extraneitate ce pot constitui obiect de reglementare juridică în dreptul internațional privat.....	45
Raporturi ce nu pot constitui obiect de reglementare juridică pentru dreptul internațional privat	46
Luarea în considerare a legii în cazul incidentelor de altă natură decât raportul juridic.....	49
Secțiunea V. Metoda de reglementare juridică.....	53
Metoda conflictualistă	54
Metoda bazată pe aplicarea normelor materiale	56
Metoda <i>proper law</i>	58
CAPITOLUL III. DOMENIUL DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT	60
Secțiunea I. Prezentare generală și noțiune.....	60
Prezentare istorică a concepției domeniului dreptului internațional privat.....	60
Doctrina națională contemporană.....	61
Doctrina europeană contemporană	62
Noțiunea de domeniu al dreptului internațional privat	63
Secțiunea II. Conflictul de legi	64
Secțiunea III. Conflictul de jurisdicții	66
Conflictul de jurisdicții în lumina reglementărilor europene	70
Secțiunea IV. Condiția juridică a străinului	72

Prezentare istorică a evoluției reglementării.....	74
Secțiunea V. Normele conflictuale.....	80
Noțiuni.....	80
Structura normei conflictuale.....	81
Norme conflictuale unilaterale.....	83
Norme conflictuale bilaterale.....	85
Caracterele normelor conflictuale.....	90
Secțiunea VI. Normele de aplicare imediată.....	91
Noțiuni.....	91
Caractere.....	94
Situția legilor de aplicare imediată străine.....	96
Concursul dintre o lege și un regulament al Uniunii Europene.....	96
Secțiunea VII. Aspecte controversate privind domeniul dreptului internațional privat.....	99
CAPITOLUL IV. IZVOARELE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT.....	102
Secțiunea I. Prezentare generală.....	102
Secțiunea II. Izvoarele interne ale dreptului internațional privat.....	103
Acte normative. Izvoare specifice.....	104
Acte normative – Izvoare nespecifice.....	104
Uzanțele internaționale, practica judiciară și arbitrală.....	106
Secțiunea III. Izvoarele internaționale de drept internațional privat.....	108
Tratatele internaționale.....	108
Unificarea regulilor dreptului internațional privat.....	111
Cutuma și uzanțele (uzurile) internaționale.....	113
Particularismul și internaționalismul izvoarelor juridice.....	117
CAPITOLUL V. NATURA JURIDICĂ A DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT.....	120
Secțiunea I. Natura juridică a dreptului internațional privat.....	120
Considerații generale.....	120
Dreptul internațional privat – ramură de drept privat.....	122
Dreptul internațional privat – ramură a dreptului intern.....	123
Secțiunea II. Denumirea și importanța disciplinei.....	124
Secțiunea III. Dreptul internațional privat și alte ramuri juridice.....	125
Dreptul internațional privat și dreptul internațional public.....	127
Dreptul internațional privat și dreptul civil.....	128
Dreptul internațional privat și dreptul procesual civil.....	130
Dreptul internațional privat și dreptul internațional economic.....	130
Dreptul internațional privat și dreptul comerțului internațional.....	131
Dreptul internațional privat și dreptul european al afacerilor.....	133
TITLUL II. TEORIA GENERALĂ A CONFLICTULUI DE LEGI.....	136
CAPITOLUL I. EVOLUȚIA ISTORICĂ A SOLUȚIILOR CONFLICTUALISTE.....	136
Secțiunea I. Considerații generale.....	136
Secțiunea II. Antichitatea.....	139
Secțiunea III. Personalitatea și teritorialitatea legilor.....	140
Personalitatea legilor.....	140
Teritorialitatea legilor.....	140
Secțiunea IV. Apariția conflictelor de legi.....	141

Apariția conflictelor de legi în nordul Italiei	141
Teoria statutarilor italieni.....	143
Școala franceză din secolul XVI	145
Doctrina olandeză din secolul XVII.....	146
Secțiunea V. Epoca modernă și contemporană	147
Școala franceză în secolele XVIII-XIX.....	147
Școala germană în secolul XIX.....	147
Teoria italiană a personalității legilor	148
Doctrina anglo-americană.....	149
CAPITOLUL II. CONFLICTUL DE LEGI.....	151
Secțiunea I. Noțiuni	151
Secțiunea II. Caracterele regulilor de conflict.....	155
Bilateralism și unilateralism	156
Conflict de suveranitate și conflict de interese	160
Universalism și particularism	162
Naționalism și internaționalism	164
Personalism și teritorialism	165
Natura de drept privat sau de drept public	167
Secțiunea III. Localizarea raportului juridic cu element de extraneitate	167
Secțiunea IV. Situații particulare de conflicte internaționale.....	175
1. Conflictul de legi în situația statului nerecunoscut.....	176
2. Conflictul de legi în cazul succesiunii de state și a anexiunilor teritoriale	179
3. Conflictul interteritorial	181
4. Conflictul interpersonal	184
CAPITOLUL III. DETERMINAREA REGULILOR DE CONFLICT	187
Secțiunea I. Chestiuni preliminare	187
Secțiunea II. Calificarea.....	190
A. Prezentare generală	190
B. Cauzele care determină calificarea	202
C. Noțiuni	204
D. Importanța calificării	208
Secțiunea III. Conflictul de calificări	210
Noțiuni.....	210
Legea după care se face calificarea	212
Importanța soluționării conflictului de calificări	219
Secțiunea IV. Retrimiteria	220
Noțiuni.....	223
Formele retrimiterii	225
Secțiunea V. Retrimiteria în diferitele sisteme de drept	230
Retrimiteria sub imperiul noului Cod civil român	230
Retrimiteria în alte sisteme de drept european și de pe alte continente	233
CAPITOLUL IV. CONFLICTE SPAȚIO-TEMPORALE	240
Secțiunea I. Conflictul mobil de legi.....	240
Considerații de ordin general.....	240
Comparație între conflictul mobil de legi și alte situații conflictualiste	241
Noțiuni.....	242
Soluționarea conflictului mobil de legi	243

Secțiunea II. Soluționarea conflictului mobil de legi în sistemul român de drept.....	246
Soluționarea conflictului mobil de legi sub imperiul noului Cod civil.....	248
Soluționarea conflictului mobil de legi prin acte de drept european	252
Conflictul mobil de legi în convenții internaționale.....	253
Secțiunea III. Conflictul de legi în timp și spațiu	254
Noțiune.....	255
Noțiunea de conflict de legi în timp și spațiu și noțiuni învecinate	256
Secțiunea IV. Soluționarea conflictului de legi în timp și spațiu.....	257
Prezentare istorică a teoriei extraterritorialității drepturilor subiective	258
Condițiile recunoașterii eficacității internaționale a situațiilor juridice	260
Efectele recunoașterii internaționale a situațiilor juridice	262
Secțiunea V. Alte forme conflictualiste ce privesc factorul timp	265
Conflictul în timp al normelor conflictuale ale forului	265
Conflictul în timp al normelor materiale străine	269
Conflictul în timp al convențiilor internaționale	271
Conflictul în timp al normelor din regulamentele Uniunii Europene.....	271
CAPITOLUL V. PROBLEME GENERALE PRIVIND APLICAREA LEGII STRĂINE.....	274
Secțiunea I. Aplicarea legii străine.....	274
Noțiune.....	274
Temeiul aplicării legii străine.....	275
Condițiile aplicării legii străine.....	276
Vocația legii forului.....	277
Titlul cu care se aplică legea străină.....	278
Reconsiderarea titlului cu care se aplică legea străină în contextul dreptului european și al convențiilor internaționale	283
Secțiunea II. Aplicarea legii străine în sistemul român de drept.....	287
Secțiunea III. Luarea în considerare a legii străine	291
Noțiune.....	291
Luarea în considerare a legii străine în cazul reciprocității.....	291
Luarea în considerare a legii străine în cazul incidentelor de natură civilă într-un raport juridic de drept public	293
Luarea în considerare a legii străine în cazul incidentelor de natură administrativă într-un raport juridic de drept civil în sens larg	294
Situații particulare care nu pun în discuție luarea în considerare a legii străine. Cazul dublei incriminări.....	295
Rezolvarea laturii civile în procesul penal.....	295
Sancțiunile sau pedepsele civile	296
Secțiunea IV. Ordinea publică în dreptul internațional privat.....	297
Considerații generale.....	297
Evoluție istorică.....	297
Comparație între ordinea publică internă și internațională	300
Ordinea publică și alte noțiuni învecinate	300
Noțiune, caractere și funcții	302
Efectele invocării ordinii publice în dreptul internațional privat.....	305
Secțiunea V. Ordinea publică în sistemul român de drept	307
Ordinea publică în acte de drept european și internațional	312
Secțiunea VI. Fraudarea legii în dreptul internațional privat.....	313
Noțiune și condiții	313
Modalități de fraudare a legii în dreptul internațional privat.....	317

Comparație între fraudă la lege în dreptul intern și în dreptul internațional privat.....	319
Comparație între fraudă la lege și ordinea publică.....	322
Comparație între fraudă la lege și conflictul mobil de legi.....	323
Sanționarea fraudei la lege în dreptul internațional privat.....	324
Secțiunea VII. Frauda la lege în sistemul nostru de drept.....	325
Secțiunea VIII. Înlăturarea excepțională a legii aplicabile.....	330
Reglementarea din noul Cod civil.....	330
Sorgintea ideii de înlăturare excepțională a legii aplicabile.....	333
Aplicabilitatea teoriei aparenței în drept în caz de înlăturare excepțională a legii.....	335
Comparație cu ordinea publică în dreptul internațional privat.....	336
Comparație cu retrimiteria.....	337
Comparație cu metoda <i>proper law</i>	338
Comparație cu alegerea de către părți a legii aplicabile – <i>lex voluntatis</i>	339
CARTEA A II-A. DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT – PARTEA SPECIALĂ.....	341
<i>TITLUL I. PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT.....</i>	341
CAPITOLUL I. CONDIȚIA JURIDICĂ A STRĂINULUI PERSOANĂ FIZICĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT ROMÂN.....	341
Secțiunea I. Prezentare generală.....	341
Noțiune și forme/regimuri.....	341
Secțiunea II. Prezentare istorică a reglementării din dreptul românesc.....	345
Secțiunea III. Condiția juridică a străinului persoană fizică în dreptul internațional privat român.....	349
Unele aspecte privind drepturile străinilor în țara noastră.....	355
CAPITOLUL II. LEGEA NAȚIONALĂ A PERSOANEI JURIDICE ȘI CONDIȚIA JURIDICĂ A STRĂINULUI PERSOANĂ JURIDICĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT ROMÂN.....	358
Secțiunea I. Legea națională a persoanei juridice.....	358
Determinarea naționalității persoanei juridice.....	358
Domeniul de aplicare a legii naționale a persoanei juridice.....	362
Secțiunea II. Condiția juridică a străinului persoană juridică în dreptul internațional privat român.....	363
Recunoașterea extrateritorială a persoanei juridice străine.....	364
Drepturile și obligațiile străinului persoană juridică recunoscută în România.....	364
<i>TITLUL II. PRINCIPALELE SOLUȚII CONFLICTUALISTE.....</i>	366
CAPITOLUL I. STATUTUL PERSONAL AL PERSOANEI FIZICE ȘI RAPORTURILE DE FAMILIE.....	366
Secțiunea I. Noțiunea de statut personal.....	366
Secțiunea II. Cetățenia – temei al statutului personal.....	373
Secțiunea III. Domiciliul și reședința obișnuită a persoanei fizice.....	379
Domiciliul persoanei fizice.....	379
Reședința obișnuită a persoanei fizice.....	381
Secțiunea IV. <i>Lex personalis</i> – sisteme de reglementare.....	389
Legea națională/ <i>lex patriae</i>	389

Legea domiciliului/ <i>lex domicilii</i>	390
Corelații <i>lex patriae</i> – <i>lex domicilii</i>	391
Legea națională în reglementarea noului Cod civil.....	395
Secțiunea V. Fundamentele legii naționale	396
Fundamente politice și economice	396
Fundamente sociale și morale	398
Secțiunea VI. Numele și domiciliul în dreptul internațional privat.....	399
A. Numele	399
B. Domiciliul	401
Secțiunea VII. Înregistrarea actelor stare civilă când există un element de extraneitate	402
Secțiunea VIII. Competența legii personale.....	404
Secțiunea IX. Domeniul legii naționale	405
Noul Cod civil cu privire la legea națională, starea și capacitatea persoanei fizice.....	407
SUBCAPITOLUL I'. RAPORTURILE DE FAMILIE	409
Secțiunea I. Legea aplicabilă raporturilor de familie	409
Secțiunea II. Legea aplicabilă raporturilor de căsătorie.....	411
A. Încheierea căsătoriei	411
B. Nulitatea căsătoriei	416
C. Efectele căsătoriei.....	416
Secțiunea III. Regimul matrimonial.....	418
Secțiunea IV. Desfacerea căsătoriei prin divorț și separația de drept.....	423
Secțiunea V. Filiația naturală și filiația civilă (adoapția).....	427
1. Filiația naturală.....	427
2. Adopția (filiația civilă).....	428
Secțiunea VI. Autoritatea părintească și obligația de întreținere	429
1. Autoritatea părintească	429
2. Obligația de întreținere.....	431
CAPITOLUL II. STATUTUL REAL – LEGEA APLICABILĂ BUNURILOR ȘI DREPTURILOR REALE	435
Secțiunea I. Noțiunea de statut real.....	435
Secțiunea II. Fundamentele regulii <i>lex rei sitae</i>	439
Fundamente juridice	439
Fundamente politice.....	444
Fundamente economice	445
Secțiunea III. Determinarea legii situației bunului	447
Secțiunea IV. Competența legii locului situației bunului	452
Situații juridice când <i>lex rei sitae</i> este competentă	452
Secțiunea V. Excepții de la competența legii locului situației bunului	457
1. Legea aplicabilă succesiunii imobiliare și moștenirii, în tot.....	457
2. Patrimoniul de afecțapțiune	459
3. Legea aplicabilă mărfurilor în tranzit.....	460
4. Bunurile aflate asupra călătorilor	462
5. Legea aplicabilă navelor, aeronavelor și altor mijloace de transport.....	462
6. Legea aplicabilă titlurilor de valoare	462
7. Legea aplicabilă operelor (drepturilor) de creație intelectuală	463
8. Legea aplicabilă fiduciei.....	466

9. Legea aplicabilă drepturilor de creanță	467
10. Obligația <i>propter rem</i> și obligația <i>scriptae in rem</i>	470
11. Legea aplicabilă bunurilor care aparțin statului străin	471
Secțiunea VI. Domeniul regulii <i>lex rei sitae</i>	472
Secțiunea VII. Legea pavilionului navelor și aeronavelor	473
Secțiunea VIII. Fundamentele legii pavilionului	476
Secțiunea IX. Competența și domeniul legii pavilionului	478
CAPITOLUL III. LEGEA APLICABILĂ ÎN MATERIE SUCCESORALĂ	482
Secțiunea I. Considerații de ordin general și istoric	482
Secțiunea II. Noțiunea de moștenire	485
Secțiunea III. Determinarea legii succesoriale	491
A. Considerații generale. Sistemul dualist și sistemul monist	491
B. Determinarea legii aplicabile succesiunii. Noul Cod civil și Regulamentul UE nr. 650/2012	495
C. Legea aplicabilă succesiunii vacante	498
D. Legea aplicabilă testamentului	499
Secțiunea IV. Domeniul legii succesoriale	501
CAPITOLUL IV. LEGEA APLICABILĂ ACTELOR JURIDICE	
<i>LOCUS REGIT ACTUM, LEX VOLUNTATIS, LEX CONTRACTUS</i>	510
Secțiunea I. Considerații introductive	510
Secțiunea II. Actul juridic – izvor de drepturi și obligații	511
Secțiunea III. Fundamentele regulii <i>locus regit actum</i>	520
Secțiunea IV. Fundamentele regulii <i>lex voluntatis</i>	521
Secțiunea V. Legea aplicabilă actului juridic, determinarea ei și competența regulii <i>locus regit actum</i>	522
Secțiunea VI. Domeniul regulii <i>locus regit actum</i>	533
Secțiunea VII. Legea aplicabilă actului juridic. Determinarea legii contractului. Competența regulii <i>lex voluntatis, lex contractus</i>	536
Secțiunea VIII. Domeniul legii contractului, al legii aplicabile condițiilor de fond și efectelor actului juridic	548
Secțiunea IX. Regulamentul Roma I – Regulamentul CE nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale	551
CAPITOLUL V. LEGEA APLICABILĂ FAPTELOR JURIDICE	
<i>LEX LOCI DELICTI COMMISSI – LEX LOCI LAESIONIS</i>	582
Secțiunea I. Faptul juridic – izvor de obligații civile	582
Secțiunea II. Specificul răspunderii civile delictuale	587
A. Considerații istorice	587
B. Funcțiile răspunderii civile delictuale	589
Secțiunea III. Fundamentele regulilor <i>lex loci delicti commissi</i> și <i>lex loci laesionis</i>	592
Secțiunea IV. Localizarea și competența legii delictului civil	593
Secțiunea V. Determinarea legii delictuale	604
1. Delictul produs în marea liberă și spațiul aerian de deasupra mării libere	604
2. Delictul produs în marea teritorială și spațiul aerian de deasupra mării teritoriale	604
3. Delictul complex: fapta se produce pe teritoriul unui stat și prejudiciul apare pe teritoriul altui stat	605
4. Delictul în cazul faptei continuate	605

5. Legea aplicabilă când fapta constituie în același timp infracțiune	605
6. Forme speciale de răspundere/Răspunderea pentru nave și aeronave	606
Răspunderea pentru energii atomice și nucleare	607
Secțiunea VI. Domeniul legii delictuale.....	607
Secțiunea VII. Regulamentul Roma II – Regulamentul CE nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului, din 11 iulie 2007, privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale	610
TITLUL III. PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL – CONFLICTUL DE JURISDICȚII	631
CAPITOLUL I. COMPETENȚA DE JUDECATĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT	631
Secțiunea I. Prezentare generală	631
Secțiunea II. Reglementarea competenței de judecată prin norme de aplicare imediată	638
Caracterele normelor de competență cuprinse în convențiile internaționale și regulamente	645
Principiul <i>specialia generalibus derogant</i> ce guvernează dreptul Uniunii	647
Secțiunea III. Competența jurisdicțională în procesul civil internațional.....	648
Secțiunea IV. Competența de judecată în dreptul internațional privat român anterior Noului Cod de procedură civilă.....	654
A. Reglementarea națională anterior adoptării unor norme speciale în materie	655
B. Reglementarea sub imperiul Legii nr. 105/1992	658
C. Reglementarea sub imperiul Regulamentului CE nr. 44/2001.....	661
CAPITOLUL II. COMPETENȚA DE JUDECATĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT ROMAN DATĂ DE NOUL COD DE PROCEDURĂ CIVILĂ ȘI NORMELE OBLIGATORII DE DREPT EUROPEAN DIN REGULAMENTE	663
Secțiunea I. Litigiul intracomunitar	663
Secțiunea II. Principiul aplicării prioritare – specialia generalibus derogant.....	664
Secțiunea III. Competență generală, competență specială, competență exclusivă, competență preferențială, competență alternativă, competență reziduală, competență subsidiară.....	666
1. Drept intern	666
2. Drept european	671
Secțiunea IV. Competența generală de judecată a instanțelor române cu privire la un raport civil cu element de extraneitate	674
A. Competența internațională a instanțelor române dată de NCPC.....	674
B. Competența internațională de judecată dată de Regulamentul UE nr. 1215/2012.....	678
C. Competența internațională de judecată dată de Convenția de la Lugano 2007	679
Secțiunea V. Stabilirea instanței competente și soluționarea incidentelor de competență	680
1. Verificarea competenței de către forul sesizat cu litigiul internațional	680
2. Alegerea forului de către părțile litigiului	681
3. Stabilirea competenței instanțelor române prin excepția de arbitraj.....	686
4. Prorogarea de competență – prorogarea voluntară	688
A. Prorogarea voluntară prin alegerea forului.....	688

B. Prorogarea voluntară prin înfățișarea pârâtului și neinvocarea excepției de necompetență	690
5. Alte cazuri de prorogări de competență – prorogare legală sau asimilată ei	692
A. Chestiunile preliminare	692
B. Cererile incidentale	692
C. Măsurile provizorii, conservatorii și de executare	693
D. Prorogarea legală în cazul pluralității de pârâți	695
6. Instanța română judecă ca for de necesitate – caz special de prorogare de competență	695
7. Conexitatea și litispendența internațională	697
A. Litispendența internațională	697
B. Conexitatea internațională	699
Secțiunea VI. Competența de judecată exclusivă în sfera statutului personal	703
1. Competența personală exclusivă dată de art. 1.079 NCPC	703
2. Competența personală exclusivă privind actele de stare civilă – art. 1.079 pct. 1 NCPC	704
3. Competența personală exclusivă privind adopția – art. 1.079 pct. 2 NCPC	704
4. Competența personală exclusivă privind tutela și curatela minorului – art. 1.079 pct. 3	705
5. Competența personală exclusivă privind protecția majorului – art. 1.079 pct. 4 NCPC	706
6. Competența exclusivă privind raporturile de căsătorie – art. 1.079 pct. 5 – privire generală	706
7. Competența personală exclusivă din art. 1.079 pct. 5 NCPC privind divorțul	707
8. Competența personală exclusivă din art. 1.079 pct. 5 privind răspunderea părintească	710
9. Competența personală exclusivă din art. 1.079 pct. 5 NCPC privind regimul matrimonial	712
Secțiunea VI. Competența exclusivă în materia unor acțiuni patrimoniale	714
1. Competența exclusivă de judecată în cazul bunurilor imobile	715
2. Competența exclusivă de judecată în cazul bunurilor succesoriale	715
3. Competența exclusivă de judecată în cazul contractelor cu consumatorii	717
4. Excluderea alegerii forului în caz de competență exclusivă	719
Secțiunea VII. Competența preferențială de judecată a instanțelor române	719
1. Competența preferențială a instanțelor române privind obligația de întreținere	720
2. Competența preferențială a instanțelor române privind obligațiile contractuale	722
3. Competența preferențială a instanțelor române privind obligațiile necontractuale	723
4. Competența preferențială a instanțelor române privind transportul internațional	724
5. Competența preferențială a instanțelor române în materie de asigurări	726
6. Competența preferențială a instanțelor române în materie succesorală	729
7. Competența preferențială a instanțelor române privind ocrotirea minorului sau a majorului incapabil, cetățean român cu domiciliul în străinătate	730
8. Competența preferențială a instanțelor române privind divorțul	732
9. Competența preferențială a instanțelor române privind declararea judecătorească a morții	733
10. Competența preferențială a instanțelor române privind actele și faptele de stare civilă	733

11. Competența preferențială a instanțelor române privind proprietatea intelectuală	733
12. Competența preferențială a instanțelor române privind bunuri sau persoane din România	734
13. Competența preferențială a instanțelor române privind nave și aeronave în unele situații	735
14. Competența preferențială a instanțelor române pentru produsele originare din România	736
CAPITOLUL III. LEGEA APLICABILĂ PROCEDURII DE JUDECATĂ ÎN PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL.....	
Secțiunea I. Prezentare generală	737
Secțiunea II. Lex processualis fori – procedura este dată de legea forului	737
Secțiunea III. Condiția juridică a străinului în procesul civil în fața instanțelor române	740
A. Capacitatea procesuală a străinului	741
B. Regimul național conferit străinului în fața instanțelor române	741
C. Scutirea de cauțiune – <i>cautio judicatum solvi</i>	743
D. Imunitatea de jurisdicție prevăzută de Convenția de la Haga din 1980	745
Secțiunea IV. Procedura de judecată în procesul civil internațional	745
A. Procedura de judecată este dată de legea forului – <i>lex fori</i>	745
B. Calificarea noțiunilor din procedura de judecată – <i>lex fori</i>	746
C. Excepții de la <i>lex fori</i> – strictă aplicare și interpretare	747
D. Acțiunea și alte cereri în justiție – <i>lex fori</i>	747
E. Capacitatea procesuală – legea națională – <i>lex patriae</i>	748
F. Calitatea procesuală, obiectul și cauza juridică – legea ce cârmuiește fondul – <i>lex causae</i>	750
G. Citarea și comunicarea actelor de procedură – <i>lex fori</i>	752
H. Termenele procedurale – <i>lex fori</i>	754
I. Apărările părților – <i>lex causae</i>	755
J. Mijloacele de probă	756
J.1. Clasificarea și calificarea probelor	756
J.2. Sarcina probei	759
J.3. Obiectul probei	759
J.4. Propunerea probelor	761
J.5. Admisibilitatea probelor	762
J.6. Convenții asupra probelor	763
J.7. Încuviințarea probelor	764
J.8. Administrarea probelor	764
J.9. Aprecierea probelor	766
J.10. Forța probantă a fiecărui mijloc de probă	767
K. Procedura de judecată – legea forului – <i>lex fori</i>	768
L. Căile de atac – legea forului – <i>lex fori</i>	768
M. Executarea silită a hotărârilor judecătorești – <i>lex loci executionis</i>	769
N. Procedura specială a somației de plată	769
O. Procedura specială a cererilor de valoare redusă	769
P. Procedura de obținere a titlului executoriu european pentru creanțele necontestate	770
CAPITOLUL IV. EFICACITATEA HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI. RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR PRONUNȚATE DE INSTANȚE STRĂINE.....	
	771

Secțiunea I. Prezentare generală a eficacității hotărârilor judecătorești	771
Secțiunea II. Eficacitatea hotărârilor judecătorești în vechea reglementare – Exequatur.....	773
Secțiunea III. Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine.....	774
Secțiunea IV. Recunoașterea de plin drept prevăzută de noul Cod de procedură civilă	776
Secțiunea V. Recunoașterea de plin drept prevăzută de Regulamentele Uniunii Europene	778
1. Recunoașterea de plin drept în baza Regulamentului UE nr. 1215/2012	778
2. Recunoașterea de drept prevăzută în alte Regulamente UE	781
Secțiunea VI. Recunoașterea judiciară a hotărârilor pronunțate de instanțe străine – procedura de exequatur reglementată de noul Cod de procedură civilă.....	785
A. Acordare <i>exequatur</i>	785
B. Refuzul recunoașterii hotărârilor străine	789
C. Nereformarea hotărârii recunoscută	793
D. Instanța de <i>exequatur</i>	794
E. Recunoașterea voluntară a hotărârii străine	795
F. Dovedirea cererii de <i>exequatur</i> și purtarea procesului.....	795
G. Efectele hotărârii de <i>exequatur</i>	797
Secțiunea VII. Executarea hotărârilor judecătorești străine în reglementarea noului Cod de procedură civilă	798
A. Executarea silită a hotărârilor străine – noțiuni și competență	799
B. Condițiile executării silite a hotărârilor străine	801
C. Soluționarea cererii de executare silită	801
D. Forța probantă a hotărârii străine.....	803
E. Condiția reciprocității solicitată obligațiilor fiscale străine	804
Secțiunea VIII. Executarea de drept a hotărârilor pronunțate de instanțele unui stat membru în temeiul Regulamentului UE nr. 1215/2012.....	804
A. Procedura executării de drept	805
B. Refuzul executării de drept.....	812
C. Procedura refuzului executării de drept	814
D. Adaptarea dispozitivului în cazul unei probleme necunoscute forului ce face executarea	817
E. Executarea actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare	818
Secțiunea IX. Executarea de drept a hotărârilor pronunțate de instanțele unui stat membru în temeiul altor Regulamente ale Uniunii Europene.....	819
A. Regulamentul UE nr. 2019/1111 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii.....	819
B. Regulamentul CE nr. 4/2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere.....	824
C. Regulamentul UE nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor	826
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	831

Cartea I

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT – PARTEA GENERALĂ

Titlul I

Drept internațional privat. Considerații generale

Capitolul I

Noțiuni introductive

Secțiunea I

Introducere

Pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale existenței, oamenii intră în raporturi ce depășesc granițele statelor, stabilind relații internaționale. Această situație de fapt a permis o soluționare diferită, de la nerecunoașterea vreunui drept subiectiv străinului ajungându-se la recunoașterea ansamblului drepturilor civile și fundamentale. Soluțiile date raporturilor internaționale dintre particulari în secolul al XIII-lea au fost considerate ca fiind aspecte particulare ale raporturilor de drept civil. Din secolul al XVIII-lea ele au fost privite ca parte a relațiilor internaționale, cărora li s-a dat o rezolvare de drept civil, cu toate că făceau parte din raporturile de drept internațional public.

Gândirea juridică a secolului al XIX-lea a făcut distincția dintre dreptul internațional public și dreptul internațional privat, iar în secolul XX s-a făcut demarcația netă între cele două ramuri, dreptul internațional privat având un obiect de reglementare juridică, o metodă specifică și domeniul propriu.

Evoluția concepției doctrinare

Dobândind un caracter universal, concepția actuală de drept internațional privat își are sorgintea în opera marilor profesori: Dimitrie Alexandresco, Nicolae Bazilescu, Valerian Urseanu, Iorgu Radu, Alfred Djuvara, Edwin Em. Antonescu, Mihail Eliescu, Friedrich Karl von Savigny, Pasquale Fiore, F. Laurent, T.M.C. Asser, Alphonse Rivier, Armand Lainé, André Weiss, Albéric Rolin, F. Surville, F. Arthuys, René Demogue, Antoine Pillet, J.P. Niboyet.

Relațiile sociale nu pot avea un caracter autarhic. Pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale existenței, indivizii intră în raporturi ce depășesc uneori granițele formațiunilor statale, astfel încât ele dobândesc un caracter internațional.

În cadrul procesului de reglementare juridică s-a observat că aparține de relațiile dintre indivizi în interiorul statului și de relațiile dintre state există o a treia categorie, cea a raporturilor dintre indivizii ce aparțin unor popoare și formațiuni statale diferite. După concepția dominantă fiecărei epoci, această situație de fapt a permis o soluționare diferită

mergându-se de la nerecunoașterea vreunui drept străinului, până la recunoașterea drepturilor civile și fundamentale.

Chiar dacă soluțiile juridice asupra raporturilor internaționale dintre particulari le întâlnim începând cu secolul al XIII-lea, mult timp ele au fost considerate ca aspecte particulare ale raporturilor de drept civil. După secolul al XVIII-lea soluțiile conflictualiste au fost privite ca aspecte particulare ale relațiilor internaționale, în sensul de soluții specifice raporturilor dintre indivizi în cadrul reglementărilor de drept internațional public.

Gândirea juridică a secolului al XIX-lea a făcut distincția între dreptul internațional public și dreptul internațional privat. Această distincție nu avea caracter absolut, uneori soluțiile conflictualiste fiind privite ca o formă specifică a reglementării raporturilor dintre particulari, în contextul relațiilor internaționale, care se considerau că aparțin, în principiu, dreptului internațional public. Cu rigoare juridică, doctrina secolului XX a făcut demarcația dintre dreptul internațional public și dreptul internațional privat și a pus în lumină obiectul de reglementare juridică, metoda specifică și domeniul propriu. Observăm o delimitare clară a dreptului internațional privat și de dreptul civil, fapt ce a permis să se pună bazele unei discipline juridice distincte, întâlnită ca atare în toate sistemele de drept.

Expresia *drept internațional privat* folosită în zilele noastre cu un caracter universal își are în mod cert sorgintea în operele marilor juriști ai secolului al XIX-lea¹. Pentru sistemul nostru de drept rămâne de referință concepția ilustrului profesor **Dimitrie Alexandresco**, astfel cum a fost fundamentată în opera monumentală *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român, în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine*.

Profesor de drept la Iași și apoi la București, având de-a lungul timpului diferite demnități în magistratură și viața academică, Dimitrie Alexandresco a editat între anii 1884-1886, la Iași, prima ediție a volumelor I-IV, iar între anii 1898-1915 forma revăzută și adăugită a acestora, precum și restul volumelor, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român, în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine* formând o operă în treisprezece volume, structurată pe unsprezece tomuri, dintre care tomurile trei și patru cu câte două părți². Opera profesorului Dimitrie Alexandresco este uriașă, tratând exhaustiv întreg dreptul civil, respectiv materiile ce privesc teoria generală a dreptului, actul juridic, statutul personal, statutul real, succesiuni, raporturi de familie, obligații și contracte. Întreaga analiză este făcută atât din perspectiva reglementării interne, cu statuările instanțelor române, cât și a altor țări europene, a practicii și calificării dată de doctrina străină, cu arătarea pentru fiecare materie a soluțiilor conflictualiste împărtășite de dreptul românesc și de alte sisteme de drept, precum și a condiției juridice a străinului recunoscută în sistemele juridice contemporane.

Chiar dacă *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român, în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine* nu este un tratat propriu-zis de drept internațional privat, în conținutul său găsim cele mai valoroase considerații teoretice cu privire la distincțiile drept public și drept privat, drept intern și drept internațional, conflicte de

---

¹ Y. Loussouarn, P. Bourel, *Droit international privé*, Dalloz, 1988, p. 1, arată că expresia *drept internațional privat* a fost introdusă și a devenit comună în Franța prin *Tratatul de drept internațional privat* al lui Foelix, din 1843. B. Audit, *Droit international privé*, Economica, Paris, 2000, p. 1, consideră că expresia *drept internațional privat* a fost fundamentată în secolul al XIX-lea, chiar dacă era asociată celei de drept internațional public, ce desemna relațiile dintre state.

² D. Alexandresco, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine*, Tom I, ed. a II-a, Curierul Judiciar, București, 1906; Tom II, ed. a II-a, Leon Alcalay, București, 1907; Tom III, Partea I, SOCEC, București, 1909; Tom III, Partea II, SOCEC, București, 1912; Tom IV, Partea I, SOCEC, București, 1913; Tom IV, Partea II, SOCEC, București, 1914; Tom V, Tipografia Națională, Iași, 1898; Tom VI, Tipografia Națională, Iași, 1900; Tom VII, Tipografia Națională, Iași, 1901; Tom VIII, Tipografia Națională, Iași, 1905; Tom IX, SOCEC, București, 1910; Tom X, SOCEC, București, 1911; Tom XI, SOCEC, București, 1915.